



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

בפני כב' השופט אילן סלע

1. אברהם הירשמן

2. מרים הירשמן

ע"י ב"כ עו"ד אהרון ריבלין

התובעים

נגד

1. כיכר השבת בע"מ

2. מנחם כהן

3. ישראל אברהם כהן

ע"י ב"כ עו"ד דוד הלפר

הנתבעים

פסק דין

הרקע לתביעה וטענות הצדדים

1. התובעים, בני זוג, תושבי שכונת בתי ורשא בירושלים (להלן: "השכונה"), הגישו תביעה בעילת לשון הרע כנגד נתבעת 1, חברה המפעילה אתר אינטרנט, המשרת בעיקר את הציבור החרדי (להלן: "האתר"), בשל פרסומים שפורסמו באתר ופגעו בשמם הטוב. התביעה הוגשה גם כנגד נתבע 2 שהיה העורך הראשי של האתר בזמן הרלוונטי לתביעה וכנגד נתבע 3 שהיה כתב באתר בזמן הרלוונטי. את תביעתם העמידו התובעים על סך של 500,000 ₪, בגין פיצוי ללא הוכחת נזק בגין מספר רב של פרסומים.

2. ברקע לתביעה, מחלוקת בין תושבי השכונה על שליטה בנכסי מקרקעים שבשכונה. במסגרת סכסוך זה, ביום 25.10.11 הוכה התובע על ידי קבוצת חסידי גור, כשתוך כדי הכאתו נאמר לו על ידי המכים, כי הוא מוכה בשל כך שהגיש תביעה כנגד נאמני ההקדש. כתוצאה מהתקיפה הובהל התובע לבית חולים ואושפז למשך שמונה ימים (להלן: "האירוע"). אירוע זה, זכה לתהודה רבה בציבור החרדי ומטבעם של דברים הוא פורסם באתרים החרדיים השונים, בכללם האתר.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

טענות התובעים

3. טענת התובעים הייתה, כי במסגרת הפרסומים באתר הם הושמצו בכך שהם הוצגו כחלק מקהילת ה"סיקריקים", כשה"סיקריקים" הוגדרו באתר כעבריינים וכמי שמכים אנשים.

4. כך, בכתבה מיום 26.10.11 שעה 00:39 תחת הכותרת: "עשרות החסידים זינקו ממשאית והלמו באלות בסיקריק הבכיר" תוארה תקיפתו של התובע, אשר תואר בכתבה מפי "בכירים המעורבים בפרשה", כמי "שנמנה על ראשי הסיקריקים". בהמשך נכתב: "עשרות החסידים זינקו ממשאית והלמו באלות בסיקריק הבכיר... מחיר פגיעת הסיקריקים באדמו"ר... והיכו נמרצות באלות את הסיקריק אברהם הירשמן".

5. כך, בכתבה שפורסמה למחרת התקיפה, ביום 26.10.11 שעה 14:32, תחת הכותרת "כך נחסל את הסיקריקים" הובאו דברי הפרשנים החרדיים אבי בלום ויהודה אבידן בעקבות האירוע החמור "במהלכו נפצע קשה אחד מראשי הסיקריקים". הכתבה הסתיימה בקריאה לציבור הקוראים: "יש לכם רעיון איך לטפל בסיקריקים? ספרו לנו בתגובות". תמונתו של התובע כשהוא שותת דם פורסמה במרכז הכתבה, כשנטען כי הדבר נעשה כביכול כהסבר כיצד מחסלים את הסיקריקים. כמו כן, פורסמו תגובות מפי אישי ציבור בהם הם עודדו את המכות ואף ציינו כי מדובר היה בתגובה מתונה יחסית ומגיע לנתקפים שבעתיים.

6. בנוסף, פורסמו באתר סרטונים בהם הועבר המסר כי התובעים הם "סיקריקים". כן פורסם כי התובע הוכה על שהזיק לחנות ספרים ושהוא עמד מאחורי פריצה למחסן בשכונה, דברים שלא היו ולא נבראו.

7. כשפנתה התובעת למנהל האתר, מר מוטי לביא (למעשה מדובר בכינוי של מר מרדכי רחמים אריה) ודרשה לתקן את ההשמצה, פורסמו דבריה באתר תחת הכותרת: "אשתו של הסיקריק אומרת".

8. בכתבה מיום 26.10.11 שעה 15:49 שכותרתה: "רעייתו של הסיקריק שהותקף: 'החסידים ביצעו וידוא הריגה'" הובאה גרסתה של תובעת 2, רעיית התובע, לאירוע התקיפה. לאחר הבאת דבריה מתואר האירוע על ידי כתב האתר בין היתר בכך שעשרות אברכים חסידיים, עם אלות בידיהם



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

1 "היכו ב אלימות קשה את הסיקריק אברהם הירשמן". בהמשך נכתב: "לדברי הבכירים המעורבים
2 בפרשה, הירשמן נמנה על ראשי הסיקריקים...".

3
4 9. בכתבה נוספת מאותו תאריך, 26.10.11 שעה 22:34, הובאו דבריו של יו"ר זק"א יהודה
5 משי זהב על תוקפיו של התובע: "כל הכבוד להם", "זאת השפה היחידה שהסיקריקים מבינים".

6
7 10. בכתבה מיום 1.11.11 הובאו דבריו של ח"כ יעקב כץ (כצ'לה) מהאיחוד הלאומי ש"אם זה
8 סיקריק שהוכה – מגיע לו שבעתיים". בכתבה אחרת מיום 9.11.11 הובאה החלטת בד"צ העדה
9 החרדית לצאת בהודעת גינוי נגד מעשה האלימות, כשצוין כי ההודעה באה "לאור הכאתו של
10 הסיקריק הירשמן".

11
12 11. ביום 29.11.11 פרסם האתר סרטון וידאו שהגיע לידי אודות מעשיהם של הסיקריקים ודרכי
13 הפעולה שלהם ובין היתר נכתב על גבי הסרט: "ומה אומר על כך המוח של הסיקריקים, אברהם
14 הירשמן... לאחר חצי שנה אשר שליחיו החריבו את ביתם וחייהם של משפחת אירנשטין... אנחנו
15 עובדים רק באופן חוקי, אלימות רק הצד השני עושה". בהמשך הובאו דבריה של התובעת תחת
16 הכיתוב: "ועכשיו נשמע על מה בוכה הסיקריקית הירשמן..." ושוב נכתב: "הירשמן ממשיך
17 להתלונן ולהזדעזע... אבל שליחיו הסיקריקים אינם חדלים לרגע מפעולות הטרור..." ועל גבי
18 תמונות הצתה של זבל נכתב: "בא הסיקריק הרשע הזה להצית ולשרוף את בית משפחת אירנשטין
19 על יושביו...".

20
21 12. נטען, כי השמצות התובעים באתר נמשכו מספר חודשים, וכי לאחר פרסום הכתבות באתר,
22 החלו להופיע במפתיע כתובות גרפיטי רבות כנגד התובעים, הם הותקפו על ידי אנשים בצעקות
23 שעה שהלכו ברחוב, והדבר ביזה ובייש אותם.

24
25 13. עוד נטען, כי התובע שלח מספר מכתבים ובקשות לאתר על מנת שיסיר את הכתבות
26 והתגובות הפוגעניות והמשמיצות, והוא אף נפגש עם נתבע 2 ודרש ממנו למחוק את הכתבה
27 ולהתנצל, אך הדבר לא נעשה עד למועד הגשת התביעה.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

14. התובעים טענו כי מדובר בפרסומים שקריים ופוגעניים שפורסמו בזדון ובידיעה גמורה שאין בהם שמץ של אמת, על מנת לשפוך את דמם של התובעים, להלך עליהם אימים, ולקרוא קריאה ברורה לפגוע בהם. התובעים הוסיפו, כי הנתבעים עברו עבירה של הסתה לאלימות, ואחראים בשל כך כלפיהם. בנוסף הם התרשלו בצורה קשה וקיצונית, כאשר היו צריכים לצפות שפרסום הכתבות יוביל למעשי אלימות קשים כנגדם.

טענות הנתבעים

15. הנתבעים בהגנתם עמדו על כך שהתובע הוא אכן "סיקריק" וכי הוא היה מעורב ביריבות העקובה מדם, כלשונם, בין קהילת הסיקריקים, שהתובע עמד בראש החץ שלה, לבין חסידים מחסידות גור. לדבריהם, מדובר היה במאבק אלים שהתחולל ברחובות השכונה, ומטבעם של דברים מדובר במאבק בעל עניין ציבורי שעורר הדים בכל כלי התקשורת בכלל, ובתקשורת החרדית בפרט.

16. לטענת הנתבעים, האתר סיקר באובייקטיביות, בניטרליות, במקצועיות, באיזון ובהגינות את האירועים בשכונה והפנים השונים של הפרשה, תוך מימוש הזכויות והחובות העיתונאיות והדמוקרטיות לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת. במסגרת מילוי חובותיהם, פנו הנתבעים לתובעים לקבלת תגובותיהם לפרסומים, אך אלו, כמו מרבית חברי הקהילה, אינם נוהגים לשתף פעולה עם גופי התקשורת ונמנעו מלהעביר תגובה או התייחסות, מחאה או התנגדות או הכחשה של תוכן הפרסומים. במקרים מסוימים, הסכימה התובעת להעביר את תגובותיה ודבריה הובאו במלואם באתר.

17. באשר למונח "סיקריק" אשר יוחס לתובע נטען כי מדובר במינוח סוציאלי, המגדיר קבוצה חברתית מסוימת – תת קבוצה בתוך קבוצת "נטורי קרתא" המצויה בתת הקבוצה ה"ירושלמית" שבתוך ה"קהילה החרדית". שיוכו של התובע לקהילה זו על ידי הנתבעים נעשתה נוכח שיוכו לקהילה זו על ידי משטרת ישראל. נטען גם, כי התובע עצמו במסגרת ראיון שקיים עם אתר "הארץ", לא כפר בשיוכו לקהילת הסיקריקים, ולמעשה גם לא ראה צורך לפנות לנתבעים בגין הפרסומים עד שלהי שנת 2013, בחלוף כשנתיים מאז הפרסום. מה גם, שהגדרת הקהילה כ"קהילת הסיקריקים" אינה מהווה השפלה ואין בשיוך התובעים אליה כדי להוות פגיעה כלשהי בהם.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

18. הנתבעים טענו כי יש אמת בפרסום והיה קיים עניין רב בפרסומו. לדבריהם, אכן מדובר בקהילה אלימה, שחלק ניכר מחבריה קנאים הנוהגים באלימות. כך, התובע נעצר מספר פעמים, חבריו הקרובים, נעצרו פעם אחר פעם בשל מעשי אלימות מזעזעים שנקטו, כולל שריפת בתים, והתובעת ירקה בפניו של חסיד גור. התובע אף נחשד כאלים וכעברייני על ידי משטרת ישראל. בין היתר, חתם התובע על הסכם להפסקת האלימות בשכונה ומכאן כי הוא היה מעורב באירועים אלימים קודם לכן, ולמצער היה לנתבעים יסוד להבין כך. מדובר, כך נטען, בפרסום מותר נכון והוגן של דברים שפורסמו קודם לכן במסגרת הליכים משפטיים שונים, וכי עומדת להם הגנת תום הלב. מחובתם החוקית, המוסרית והחברתית היה, כך נטען, לפרסם את המידע ולא הייתה כל כוונה לפגוע בתובעים. על כל אלו נטען כי לא רק שלא נגרם לתובעים נזק מהפרסומים אלא שהם עשו חסד עמם ועשו להם "שירות" למאבקם.

19. הנתבעים הוסיפו, כי האתר הביא גם את הכחשת הטענות כנגד התובעים מפי גורמים שונים, בכללם התובעת.

20. להשלמת התמונה גם יצוין, כי ביום 11.06.14, לאחר הגשת כתב ההגנה, פורסמה באתר כתבה תחת הכותרת "פרסום תיקון והכחשה" כי: "בעבר... קשרנו את שמו של הרב אברהם הירשמן ורעייתו לקהילת הסיקריקים בירושלים ולאלימות שהתחוללה בשכונה, בהסתמך בין היתר על הודעות שונות שהוציאה משטרת ישראל. הירשמן שהיה מעורב במאבק הנוגע לזכויות שונות בבתי ורשה, טען בפנינו כי אינו שייך לחסידות הסיקריקים והכחיש כל קשר עימה ולאלימות שהתחוללה במקום. אנו מתנצלים בפני אברהם הירשמן ורעייתו על ששם נקשר לנ"ל..." (להלן: "פרסום תיקון והכחשה").

21. ברם, התובעים טענו כי מדובר בהתנצלות "רופפת שאינה מוחלטת", כניסיון לצאת ידי חובה, בפרט שבעת פרסום ההתנצלות, הכתבות והסרטונים המשיכו להתפרסם באתר.

22. עוד יצוין כי במסגרת התצהירים והדיונים המקדמיים שהתקיימו, טענו הנתבעים כי בבסיס התביעה עומד הרצון של גורמים קנאיים וקיצוניים לסתום פיות ולפגוע בחופש הביטוי של המגזר החרדי (עמ' 9 לפרוטוקול הדיון מיום 3.12.15, שורה 18 ועמ' 10, שורה 18). כך, בתצהיריהם של נתבעים 2 ו-3 נכתב כי התובעים "עושים שימוש בבית המשפט, שימוש ציני, כ"קדרום לחפור"



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

1 תחת אושיות בית המשפט, אושיות הדמוקרטיה שחופש הביטוי ביסודותיה... מבקשים לגדוע את
2 העץ שעליו שעון בית המשפט, עקרון יסוד שיטת המשפט הישראלית, באמצעות בית המשפט
3 עצמו". הם הוסיפו כי: "הדבר מזכיר קמעה את רפובליקת וויאמר, אשר נתנה לאושיות את
4 האפשרות לגדוע את עצמה".

המסכת הראייתית

5
6
7 23. התובעים הצטיידו בתצהיריהם בהם חזרו על האמור בכתב התביעה. הם נחקרו על
8 תצהיריהם והתובעת ציינה בעדותה כי היא נפגעה באופן אישי מהכתבות באתר. לדבריה, פנו אליה
9 אנשים רבים במקומות בהם היא הסתובבה ושאלו אותה בין היתר כיצד היא חיה עם בעלה הסיקריק
10 וכיוצ"ב אמירות.

11
12 24. התובעת גם ציינה כי פנתה אל כתבי האתר שיסירו את הכתבות, אך הדבר לא נעשה. כך,
13 למשל, היא שוחחה עם מנהל האתר, מר לביא וביקשה ממנו שיוריד את הכותרת "אשתו של
14 הסקריק" מהכתבה בה הובאה גרסתה לאירוע, והוא הגיב בצחוק ובאמירות: "מה את אומרת? מי
15 את בכלל?". עם זאת בהמשך ציינה כי לא היא יזמה את הראיון שנעשה עמה על ידי האתר, ומדובר
16 היה ביוזמה של האתר. בנוסף טענה התובעת כי כחצי שנה לאחר הפרסומים היא ובעלה פגשו את
17 נתבע 3 בשכונה ובעלה ביקש ממנו להוריד את הפרסומים מהאתר.

18
19 25. כשנשאלה מדוע הם לא פנו לאתרים נוספים שפרסמו פירסומים דומים השיבה "מה זה
20 משנה אם פניתי לאתרים נוספים". לאחר מכן אישרה כי לא פנתה לאתרים נוספים והוסיפה: "אף
21 אחד לא אמר לי על שום אתר רק על כיכר השבת". בהמשך ציינה: "מי אמר שלא אפנה, עד עכשיו
22 לא פניתי, אגמור אתכם אתחיל איתם. אנחנו הולכים אחד אחד".

23
24 26. גם התובע בעדותו ציין כי הם תבעו רק את האתר ולא אתרים אחרים. הוא הסביר זאת בכך
25 שבאתר היו השמצות רבות מכל אתר אחר, והאתר, בניגוד לפרסומים במקומות אחרים, הציג את
26 דעתו האישית כנגדם ובאופן חמור.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

27. התובע גם נדרש בעדותו לפעולות שנקט אל מול הנתבעים להסרת הפרסומים. הוא סיפר כי שלח אליהם מכתבים, כי אשתו פנתה למר לביא וכי הוא עצמו שוחח עם נתבע 3 מיד לאחר האירוע - חצי שנה לאחריו (כך לפי דבריה).

28. מנגד, הנתבעים הסתמכו על תצהירי נתבעים 2 ו-3 אשר לצד הנטען בכתב ההגנה הוסיפו וציינו כתבות נוספות שפורסמו באתר אודות האירוע בו הותקף התובע, מהן עולה כי האתר נהג בהגינות ואף הביא את עמדת התובעים כפי שהובאה על ידם בפניו, וכי ככלל הכתבות בעניין אירוע התקיפה הביאו את עמדת התובעים בצורה חיובית, והן היו אמפתיות כלפיהם. הם שללו כי הייתה אג'נדה כלשהי כנגד התובעים או כי יש למי מכתבי האתר דבר כנגדם. נטען כי התובעים לא ביקשו אף פעם את הסרת הפרסומים מהאתר וכי גם פרסום תיקון והכחשה נעשה ביוזמת הנתבעים, ללא כל תנאי, בהתאם לעמדתו העקרונית של האתר להסיר פרסומים אשר נטען כי הם פוגעניים גם כשאין מדובר בפרסום שכזה.

29. נתבע 2 ציין בעדותו, כי מעולם לא נתקבלה פנייה מהתובעים להסיר את הפרסומים ולהפסיק את השימוש במונח סיקריקים ביחס אליהם.

30. נתבע 3 נדרש בעדותו, בין היתר, לסרטון שפורסם באתר. לדבריו, מדובר בסרטון שפורסם באין ספור קבוצות של התקשורת החרדית ובקבוצות ווטצאפ חרדיות. הטבעת הלוגו של האתר על גבי הסרטון נעשית באופן אוטומטי על הסרטונים שהאתר מעלה ואין בכך כדי ללמד כי מדובר בסרטון שהוסרט או נערך על ידי האתר. נתבע 3 גם ציין, כי לאחר אירוע התקיפה פורסמו הודעות של משטרת ישראל בהן נכתב כי הותקף חבר בקבוצת הסיקריקים. הודעות אלו נמחקו לדבריו בשל חלוף הזמן. נתבע 3 בעדותו, שלל את טענת התובעים כי פגש אותם בשכונה וכי הם דיברו איתו על הסרת הפרסומים.

31. נוכח טענת התובעת כי שוחחה עם מר לביא על הסרת הפרסומים הוא זומן למתן עדות. בעדותו, ציין כי אינו זוכר עם בשיחה עם התובעת היא ביקשה ממנו להסיר את הפרסום. לדבריו, לאחר השיחה הוא פנה לחדר התוכן של האתר ושאל מדוע לא מביאים את גרסת התובעים. נאמר לו כי נעשים ניסיונות להשיג את התובעת למתן תגובה. הוא קישר ביניהם. תגובתה הובאה והתובעת הייתה מרוצה.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

דיון והכרעה

32. על מנת לבחון קיומה של עוולת לשון הרע המחייבת בפיצוי יש לבחון האם מדובר בביטוי שפורסם, כמשמעותו של פרסום לפי הוראת סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע"); האם אכן מדובר בביטוי המהווה לשון הרע העלול לפגוע בשמו הטוב של התובע בעיני הבריות, לבזותו ולפגוע בשמו לפי הוראת סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע; והאם עומדות למפרסם איזו מההגנות הקבועות בסעיפים 13-15 לחוק איסור לשון הרע (ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558 (2004)).

פרסום לשון הרע

33. במקרה זה לא הייתה מחלוקת כי מדובר בפרסום, שכן סעיף 2(א) לחוק איסור לשון הרע קובע כי פרסום יכול להיעשות "...בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר".

34. באשר לתוכן הפרסום. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע קובע כי לשון הרע הוא דבר שפרסומו עלול:

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו.

35. בהקשר זה נפסק כי פרסום המשייך אדם לקבוצה מסוימת יכול להיחשב כפרסום לשון הרע על אותו אדם (השוו: ת"א (ת"א) 165592/09 רוט נ' טיים אאוט (מגזין) ישראל בע"מ (פורסם בנבו, 16.01.11)). במקרה זה לא הוכח כלל כי התובעים או מי מהם משתייכים לקבוצת "הסיקריקים". התובעים הכחישו טענה זו וטענתם לא נסתרה. הנתבעים לא הציגו ראיה כשלהי שיש בה לתמוך בשיוך התובעים לקהילת "הסיקריקים" (למעט טענות שאחרים תארו את התובעים ככאלו, טענות אליהן אתייחס בהמשך). הנתבעים אמנם חזרו על כך שוב ושוב, הן בפרסומים השונים באתר, הן בכתבי הטענות ואף בסיכומים אותם פתח בא-כוחם באמירה הנחרצת כי "התובע הוא איש ציבור משמעותי שעמד, ככל הנראה עדיין עומד, בראש מאבק קהילת הסיקריקים בירושלים נגד חסידות



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

גור". ברם, חזרה על דבר שוב ושוב אינה הופכת אותו לאמת. הנתבעים גם טענו כי קיימת הכרעה שיפוטית המשייכת את התובע לקהילת "הסיקריקים", ואולם אסמכתא לטענה זו לא הוצגה.

36. התובעים שויכו אפוא, לקהילת "הסיקריקים", על אף שלא הוכח שהם כאלו, ויש לבחון אם שיוך זה יש בו כדי להיחשב לשון הרע בהתאם להגדרת סעיף 1 האמור.

37. לטעמי, לא יכולה להיות מחלוקת כי המונח "סיקריק" בהקשר בו הוא פורסם, יש בו כדי לפגוע בתובעים, וודאי יש בו כדי להשפילם או לבזותם.

38. הנתבעים טענו כי מדובר במונח סוציאלי, המגדיר קבוצה חברתית מסוימת – תת קבוצה בתוך קבוצת "נטורי קרתא" המצויה בתת הקבוצה ה"ירושלמית" שבתוך ה"קהילה החרדית". הא ותו לא. לדבריהם, אין בהגדרת "סיקריקים" כדי להצביע על היות חבריה אלימים או עבריינים (סעיפים 6 ו-7 לכתב ההגנה).

39. את טענתם ביקשו הנתבעים לסמוך על חוות דעתו של מר ישראל גליס, אשר מומחיותו כפי שפורטה על ידו בחוות הדעת היא ב"כתיבת מחקר – דור עשירי בירושלים לחוקרי ירושלים". בסיכום חוות דעתו ציין מר גליס כי "ההגדרה 'סיקריקים' אינה מצביעה על קבוצה אתנית או מגדיר פגיעה או שלילי, כי אם על השקפת עולם אידאולוגית כמגדיר חברתי-רעיוני. 'סקריק' אינה מילת גנאי, אלא כינוי אובייקטיבי ונפוץ בחברה החרדית כלפי הבוחרים לקדם את מטרותיהם באמצעות קיום הפגנות והנוקטים באופן אידאלי ולגיטימי, קו דתי-חברתי בלתי מתפשר". לדבריו, אין קשר ישיר ומאפיין בין מושג זה בתלמוד למושג החברתי בן ימינו.

40. ברם, אף מבלי להכריע במחלוקת שנפלה בין הצדדים בשאלה האם מדובר בחוות דעת כמשמעותה בפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, ומבלי להתייחס לשאלה בדבר תחום "מומחיותו" של המומחה והרלוונטיות שלה לשאלה שבמחלוקת, שכן כאמור אין פירוט משמעותי של תחום המומחיות בחוות הדעת, לא ניתן לתת משקל של ממש לחוות הדעת. ויובהר. אין מדובר בשאלה מחקרית שכן המבחן הרלוונטי בהקשר זה של לשון הרע הוא כיצד נתפס הביטוי אצל הנמען של הפרסום, במקרה זה קוראי האתר. ההלכה היא כי על בית המשפט לבחון מהי המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים מתוך עיון בפרסום עצמו (ראו: רע"א 1379/14 רוטר נ' מקור ראשון



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

המאוחד (הצופה) בע"מ (בפירוק זמני) (פורסם בנבו, 25.08.14); ע"א 751/10 פלוני נ' דיין-אורבך
(8.02.12); ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג(2) 333, 337 (1989); א' שנהר, דיני לשון הרע
(1997) עמ' 109, 122-123). לא הכוונה שמאחורי הפרסום היא שתצביע על קיומה של לשון הרע,
אלא המסר עמו נותר הקורא.

41. בעניין זה, אין אלא להפנות אל דברי הנתבעים עצמם בכתב הגנתם (סעיפים 78, 85 ו-86)
כי מדובר בקהילה אלימה הנושאת את דגל קידוש האמצעים לרבות מעשי אלימות, בדומה לקהילת
הסיקריקים התלמודית, בניגוד גמור לאמור בחוות העדת מטעמה. בלשונם של הנתבעים: "המינוח
"סיקריק" בהתייחס לקהילה המכונה קהילת הסיקריקים בכלל, ולתובע בתוך כלל זה, הולם ומתאים
לכאורה לקבוצת האוכלוסייה המכונה כך. לא רק שהשוואה בין שתי התורות, זו של ה"סיקריקים
התלמודיים", לזו של הקהילה המכונה "קהילת הסיקריקים" בישראל המאה העשרים ואחת, אינה
מופרכת אלא כי קיימים קווי דמיון (מבהילים ומקוממים) בין שתי התורות, ה"סיקריק" התלמודי,
הוא הקנאי, אשר עומד ומקדש דרכי אלימות לקיום אמונתו, בדומה ל"סיקריק" של ישראל במאה
העשרים ואחת, אשר מקדש את האמצעים ופועל בקנאות בלתי מתפרשת, לעיתים תוך נקיטה
באלימות..."

42. ברי אפוא, כי אין יסוד לטענת הנתבעים כי אין לראות בהגדרת קבוצת הסיקריקים כתואר
פוגע, משפיל ומבזה. מהקישור ההיסטורי, שעשו כאמור הנתבעים עצמם, לא ניתן להתעלם.

43. "הסיקריקים" המוכרים בספרות הקדומה בשם "סיקריים", הייתה קבוצה אלימה שפעלה
בעם ישראל בשלהי תקופת הבית השני, להשגת מטרותיה, בדרכים אלימות במיוחד, כולל רצח. אין
צורך להרחיב על אופייה של אותה קבוצה, שכן במקרה זה, שעה שאין מחלוקת כי האתר נועד
לשרת בעיקר את בני הקהילה החרדית, יש משמעות רבה להתייחסות למונח "הסיקריקים" במקורות
היהודים, שכן הפרשנות הניתנת למונח זה בקרב חוגים אלו נעשית בעיקרה, אם לא רק, על יסוד
מקורות אלו.

44. בהקשר זה יצוין כי התלמוד הבבלי מייחס לסיקריים את הובלת ההתנגדות לרומאים
בתקופת המצור בשלהי תקופת הבית השני והם נהגו באלימות כנגד מי שהתנגד לשיטתם. בתלמוד
(בבלי, גיטין נו, ע"א) מסופר כי הם לא נתנו לאיש לצאת דרך שערי ירושלים, אף לא לשאת ולתת



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

עם מנהיגי הרומאים. מנהיגה של אותה קבוצה, שהתלמוד מזכירו בשמו ובכינויו "אבא סיקרא ריש ביריוני דירושלים", נועד עם דודו (אחי אמו), רבן יוחנן בן זכאי, מגדולי התנאים באותה תקופה, אשר קבל בפניו על כך שהסיקריים שרפו את כל אוצרות המזון. אבא סיקרא השיב לו כי אין לו שליטה עליהם ואם יפעל למתן אותם הם עלולים להורגו.

45. יתרה מזאת. בפסיקה נקבע גם כי הפרסום נבחן בכללותו, לא רק על סמך המילים המדויקות שבהן השתמש המפרסם, אלא גם אל מול הנסיבות החיצוניות הסובבות אותו. כך, למשל, צוין כי: "המובן הטבעי והרגיל של המילים ימצא לעתים במובן המילולי כפשוטו ולעתים במסקנות מבין השורות. אל המובן הטבעי והרגיל של מילים אין להגיע תוך בידודן וניתוקן מהקשרן אלא נהפוך הוא, יש לראותן על רקען הכללי בו הובאו ובהקשר הדברים בו פורסמו" (ראו: ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא (2) 300, 281 (1977)). ובמקרה זה, מכלול הפרסומים המשייכים את התובעים לקהילת הסיקריקים גם משייכים להם פעולות אלימות חמורות. כך, למשל, בכתבה שכותרתה "כך נחסל את הסיקריקים" בה הובאו דברי הפרשנים החרדיים נכתב: "הם גם סיפקו מספר פתרונות לחיסול העבריינים"; וכך למשל, בכתבה בה הובאו דברי התובעת ציין כתב האתר פעולות אלימות שנקט התובע. פשיטא כי הסרטון שפורסם באתר ביום 29.11.11 מהווה לשון הרע.

46. פשיטא, כי לא ניתן לקבל את טענת ב"כ הנתבעים בסיכומיו כי מדובר לכל היותר ב"גידופים" או "נאצות" שאין מהווים לשון הרע, במקרים מסוימים (ראו: רע"א 10520/03 בעניין בן גביר; שנהר, בעמ' 131). אדרבה, לטעמי, הפרסום במקרה זה פוגעני יותר וקיימת חומרה יתרה בכך שהפרסום אודות התובע כ"סקריק" נעשה במסגרת פרסום מידע לציבור על אירוע חמור בו התובע היה קרבן עבירה על כל המשתמע מכך.

המסקנה היא אפוא, כי שיוך התובעים לקהילת הסיקריקים, הוא פרסום לשון הרע כמשמעותו בחוק איסור לשון הרע.

מכאן לשאלת קיומן של הגנות לנתבעים.

ההגנות



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

הנתבעים טענו להגנות לפי סעיפים 13, 14 ו-15 לחוק איסור לשון הרע.

47. ראשית יש לדחות את הטענה להגנה לפי סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, בסעיפיו הקטנים (5), (6) ו-(7), כפי שהעלה ב"כ הנתבעים בסיכומיו. לא הוצג כל פרסום של ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית, ועדת חקירה וכיוצ"ב אשר קבעו כי התובעים או מי מהם משתייך לקהילת הסיקריקים וממילא לא היה מקום לטעון להגנה לפי סעיפים אלו.

48. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע קובע, כי במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זו הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי. כדי שתעמוד למפרסם ההגנה שהדבר שפורסם היה אמת, על הפרסום לשקף אמת "שלמה". כלומר, שלא ייעדרו ממנו פרטים המשנים את הרושם הכללי המתקבל מהפרסום, וכן שלא יכללו בו פרטים משמעותיים שאינם נכונים (דנ"א 2121/12 פלוני נ' אילנה דיין (פורסם בנבו, 14.09.18)). במקרה זה כאמור, לא הוכח שהתובעים הם אכן חלק מקהילת הסיקריקים וטענתם כי אינם כאלו לא נסתרה. טענות הנתבעים בכתב הגנתם כי התובע ואשתו אכן אלימים לא זכתה גם היא לאישוש כלשהו.

49. ואולם בכך שלא הוכח שהיה אמת בפרסום אין כדי לסתום את הגולל על קיומן של הגנות המצדיקות את הפרסום. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע הגנה נוספת – הגנת תום הלב. הגנה זו קמה למפרסם בהתקיים שני תנאים מצטברים. האחד, כי עשה את הפרסום בתום לב, והשני, שהפרסום נעשה באחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15 לחוק. חלופות אלו מעניקות הגנה גם במקרים בהם לא הוכחו תנאי ההגנה של אמת דברתי (ראו: ע"א 723/74 בעניין הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ). בחלופות השונות של סעיף 15 ביקש המחוקק לאזן בין אינטרסים חשובים שונים לבין הפגיעה בשמו הטוב של הנפגע מהפרסום, דוגמת הבעת דעה בקשר לעניין ציבורי (בחלופה (4)), או דיווח על מעשים שעשויים לעלות כדי עבירה פלילית כדי לעודד הבאתם של עבריינים לדין (בחלופה (8)).

50. במקרה זה, מכוונת טענת ההגנה לחלופה (2) שעניינה "היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום". בחלופה זו ביקש המחוקק לתת משקל יתר לזכות חופש הביטוי בנסיבות בהן קיימת חובת פרסום. ההלכה היא כי במקרים בהם יש עניין ציבורי משמעותי בפרסום – ואין ולא יכולה להיות מחלוקת כי אירוע



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

התקיפה עליו דווח באתר, ובכלל זה הרקע לו, הוא "עניין ציבורי" משמעותי כמשמעותו בחוק - יש להכיר בחובה עיתונאית בפרסום, שכן אחד מתפקידיה העיקריים של העיתונות הוא דיווח על אירועים, עובדות ותהליכים המתרחשים בחברה. הגנה זו יכולה ותעמוד, כאמור, גם מקום בו לא הוכחה אמיתות הפרסום. ברם כל זאת, תוך הצבת תנאים מתאימים אשר יבטיחו כי ההגנה תינתן רק לפרסומים זהירים ואחראיים ויהיו מחסום מפני עיתונות שלוחת רסן (דנ"א 2121/12 בעניין פלוני; ע"א 751/10 בעניין פלוני).

51. ככלל, בחוק איסור לשון הרע ביקש המחוקק לאזן בין חופש הביטוי מן הצד האחד והזכות לשם טוב ולכבוד האדם מן הצד השני (ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3) 840 (1989)). המדובר בשני ערכים שקשה להפריז במעלתן וחשיבותן. חופש הביטוי שהינו מהערכים המרכזיים והחשובים במשטר הדמוקרטי (ראו אך למשל: ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (פורסם בנבו, 4.08.08)), שחופש העיתונות היא אחת הנגזרות החשובות שלו (ע"א 723/74 בעניין הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ), והזכות לשם טוב המהווה חלק אינטגרלי מערך כבוד האדם (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06)). האיזון בין שני ערכים אלו מחייב שמירה על שורה ארוכה של כללים אשר יבטיחו ככל הניתן שהפרסום יהיה אמיתי, ענייני, סביר ושלא יפגע יתר על המידה.

52. במקרה זה של פרסום באתר חדשותי, שני הערכים מתעצמים. מחד חופש הביטוי מקבל משנה חשיבות, אך בד בבד פרסום המכיל לשון הרע במסגרת עיתונאית מעצים את הפגיעה הפוטנציאלית בשמו הטוב של האדם ובכבודו, בשל התפוצה והתהודה הרבה שהפרסום מקבל.

53. גם בפסק הדין בדנ"א 2121/12 בעניין פלוני, בו הורחבה ההגנה הניתנת לפרסומים בעלי אופי עיתונאי, הדגיש בית המשפט כי אין לאפשר "פריצת גדר" והגנה גורפת על כל פרסום שהוא. דווקא כוחה הרב של העיתונות דורש הקפדה על דפוס פעולה לפי נורמות ראויות כדי לא לפגוע פגיעה בלתי מוצדקת במי שעלולים להיפגע מפרסומיה, בדגש על הזכות לשם טוב וכבוד האדם. "חופש" ציין בית המשפט אגב הדין ב"חופש הביטוי" – "אינו הפקרות" (ע"א 4534/02 בעניין רשת שוקן בע"מ, בעמ' 573). חופש העיתונות אין פירושו חופש לפרסם כל דבר, ו"אין כל הצדקה להגן על פרסום אשר בעת עשייתו הוא פרסום שקרי" (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ נ' קראוס, פ"ד נב(1) 1 (1998)).



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

54. אכן, לא פעם אין בידי עיתונאי את מלוא הכלים לבדיקת המידע שהוא מפרסם, אך תנאי בסיסי לפרסום הוא שעל העיתונאי המפרסם לפעול באופן אחראי וזהיר. מקום בו הפרסום נשען על בסיס עובדתי מוצק והוא תולדה של עבודה עיתונאית ראויה, יהא בכך, ככלל, ללמד כי המפרסם האמין באמיתות הפרסום. לאידך גיסא, אם לא פעל העיתונאי המפרסם באופן אחראי וזהיר, לא תעמוד לו ההגנה. סעיף 16(ב)(2) לחוק איסור לשון הרע מורה כי המפרסם יחשב למי שעשה את הפרסום שלא בתום לב, אם הפרסום לא היה אמת, והוא לא נקט לפני הפרסום "אמצעים סבירים" כדי לבדוק את אמיתותו.

55. עיתונות אחראית היא כזו המאמת את העובדות טרם הפרסום ומסתמכת על מקורות מהימנים ורציניים. בעיתונות שאינה פועלת באופן שכזה, עשויה לקום חזקה כי היא עשתה את הפרסום שלא בתום לב (דנ"א 2121/12 בעניין פלוני). עיתונות אחראית היא כזו הממלאת אחר חובתה לקבל את התייחסותו של הנפגע הפוטנציאלי מן הפרסום. הכוונה לפנייה מוקדמת של המפרסם למושא הפרסום, עובר לפרסום ומתן הזדמנות סבירה והוגנת להגיב לפרסום. אי קיום חובה זו יש בו גם כדי להשליך על מילוי החובה לבירור אמיתות העובדות המפורסמות. עיתונות אחראית, היא כזו שאינה חורגת מתחום הסביר בנסיבות שבהן קמה חובת הפרסום. על המפרסם לדייק בתיאור העובדות ולשקפן באופן הוגן ומאוזן.

56. במקרה זה, הנתבעים לא הצביעו על בדיקה כלשהי שביצעו בטרם בחרו להגדיר את התובעים בכתבות שפירסמו כמשתייכים לקהילת הסיקריקים. למעשה עלה מעדויות מר לביא ונתבע 2 כי משמעות המונח "סיקריק" בו השתמשו לא הייתה נהירה להם. מר לביא ציין כי "סיקריק" זה ביטוי שהמשטרה השתמשה בו לבטא פעילות שהייתה אינטנסיבית באותה תקופה, בין זרמים בתוך המגזר החרדי, כשהביטוי לא היה מקביל לביטוי רשע או עברייני. אך מיד ציין כי כיום הוא מבין שזה לא נכון, לא מדויק (עמ' 44 לפרוטוקול שורה 25), ובתשובה לשאלה האם בירר בזמן אמת מה פירוש המילה "סיקריק", השיב כי "לא התמודד עם המילה הזו" (עמ' 45, שורה 10). נתבע 2 השיב במענה לשאלה מה זה "סיקריק": "כאמת לשעתי זה היה פלג עם נגיעות קלות של תופעה" (עמ' 50, שורה 11). למרות זאת, המונח "סיקריק" נרשם שוב ושוב על ידי כתבי האתר בהתייחס לתובעים. נסיבות אלו אינן עולות בקנה אחד עם חובותיה של עיתונות אחראית.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

1

2 57. ב"כ הנתבעים, בסיכומיו טען, כי הנתבעים הסתמכו בפרסומים על קביעות שנקבעו
3 בהליכים משפטיים, על אמירות של משטרת ישראל ורשויות האכיפה. ואולם אין בטענה זו ממש.
4 החלטה שיפוטית בה נקבע כי התובעים או מי מהם שייך לקהילת "הסיקריקים" לא הוצגה. גם לא
5 במסגרת פסק הדין שניתן בתביעה שהגישו התובעים כנגד משטרת ישראל (ת"א 43510-10-14
6 בבית משפט זה. פסק דין מיום 29.12.16).

7

8 58. לא הוכח, כי דובר המשטרה שייך את התובע לקהילת "הסיקריקים", ובניגוד לנטען, בכתבה
9 מיום 26.10.11 שעה 15:49 בה הובאו דברים בשמו של דובר המשטרה, שמוליק בן רובי, דבריו לא
10 כללו את שיוך התובע לקהילת "הסיקריקים". הטענה כי התובע נמנה על ראשי הסיקריקים הובאה
11 בכתבה על סמך "דברי בכירים המעורבים בפרשה". הודעה כלשהי שיצאה מדובר המשטרה לפיה
12 התובע שייך לקהילת "הסיקריקים" לא הוצגה.

13

14 59. פשיטא גם, כי לא היה מקום להסתמך על דבריו של נציג המשטרה בהליך מעצר שנוהל
15 כנגד התובע ביום 15.04.11 (מ"י 25690-04-11 בבית משפט זה) כי התובע משתייך לעדה
16 הסיקריטית, ועל יסוד אמירה זו לפרסם כותרות בהם נכתב ללא כל הסתייגות כי התובעים שייכים
17 לקהילת "הסיקריקים". ברי כי הסתמכות שכזו אינה באה בגדר בדיקה עיתונאית ראויה והדבר אינו
18 יכול לשמש הגנה כלשהי לנתבעים. גם איני סבור כי התובע אישר בעדותו כי המשטרה מכנה אותו
19 כ"סיקריק", אדרבה לשאלת החוקר לאיזו קבוצה הוא משתייך השיב "קרלין סטולין". אך כאמור,
20 גם אם התובע כונה כך פעם על ידי מי מהשוטרים אין בכך כדי להוות הגנה לפרסומים, שכמובן
21 שלא צוין בהם כי מדובר בציטוט מפי משטרת ישראל. בהקשר זה יש לציין כי גם פרסום של לשון
22 הרע שפורסם קודם לכן אינו מהווה הגנה אלא אם כן מדובר בפרסום של דבר שפורסם בנסיבות
23 המפורטות בסעיפי המשנה של סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע. פרסום שלא בנסיבות סעיף 13,
24 יכולות להוות טעם להקלה בפסיקת הפיצוי כמפורט בסעיף 19(1) לחוק איסור לשון הרע, וגם זאת
25 רק אם פורט המקור עליו הסתמך המפרסם, אך הוא אינו מהווה הגנה.

26

27 60. למעשה, גם לא הוכח כי נעשה ניסיון לקבל את עמדת התובעים בטרם הפרסום. נתבעים 2
28 ו-3 ציינו בעדויותיהם רק כי ככלל, באתר, כל כתב מבקש תגובה ממושא כתבתו. עדויות של כותבי



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

הכתבות עצמם על ניסיונותיהם לקבל תגובה לא הושמעו. אדרבה, מר לביא ציין בעדותו כי שוחח עם התובעת ושמע ממנה כי כותבים עליהם כתבות מבלי להשמיע את הצד שלהם. הוא פנה לחדר התוכן של האתר ושאל את העובדים במקום מדוע לא מביאים את התגובה של התובעים. נאמר לו שניסו להשיג את התובעת. פנייה זו נעשתה אחרי לא מעט פרסומים, ועולה ממנה כי אכן לא נתקבלה עמדת התובעים קודם הפרסום. עדות על הניסיונות ומדוע הם לא צלחו לא נשמעה. אכן, בשלב מאוחר יותר הובאה גם גרסת התובעת, אך גם אז תוך אזכור, בתוך הכתבה המביאה את עמדת התובעת, כי מדובר ברעיית הסיקריק הירשמן.

בנסיבות אלו איני סבור כי עומדת לנתבעים הגנת תום הלב.

61. עם זאת, לא בכל הפרסומים מדובר בפרסום לשון הרע. לטעמי הפרסום מיום 26.10.11 שעה 00:39 בו כונה הירשמן כאחד מראשי הסיקריקים; כמו גם הפרסום מאותו יום שעה 14:32 בו נכתב כי באירוע החמור שארע בלילה שקדם ליום זה "נפצע קשה אחד מראשי הסיקריקים"; והפרסום מאותו יום שעה 15:49 בו צוין הסיקריק אברהם הירשמן כמי שהוכה באלימות קשה – הם אכן פרסום לשון הרע כנגד התובע. כך גם כינויו של התובע כסיקריק בכתבה מיום 9.11.11 מהווה פרסום לשון הרע כנגדו. פשיטא גם, כי הסרטון שפורסם ביום 29.11.11 בו נכתב על התובע כי הוא "המוח של הסיקריקים" אשר שליחיו החריבו את ביתם וחייהם של משפחת אירנשטין ונוקטים בפעולות טרור, והתובעת כונתה "הסיקריקית הירשמן" - הוא פרסום לשון הרע כנגד התובעים.

62. לעומת זאת, ציטוט דבריו של יו"ר זק"א מר משי זהב אינם מהווים לשון הרע. פשיטא כי ציטוט דבריו של ח"כ יעקב כץ אינם מהווים לשון הרע, מה גם שח"כ כץ לא הזכיר את התובע כסיקריק אלא אך טען כי אם זה שהוכה הוא סקריק – מגיע לו שבעתיים.

הוכח אפוא, כי הנתבעים פרסמו לשון הרע כנגד התובעים ולא קמה להם הגנה כלשהי.

מכאן לשאלת הפיצוי.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

הפיצוי

63. הפיצויים בגין לשון הרע נועדו להעמיד את הנפגע באותו מצב שבו היה נתון ללא הפגיעה בפרטיותו וללא פרסום הלשון הרע. במסגרת זו, הפיצוי נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו של הניזוק; לתקן את הנזק לשמו הטוב; ולמרק את זכותו לשם הטוב שנפגע. לשם כך, אין להסתפק בפיצוי סמלי אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם (ראו: רע"א 4740/00 **אמר נ' יוסף**, פ"ד נה(5) 510, 523 (2001)).

64. בהתאם להלכה הפסוקה בעת פסיקת הפיצוי יש להביא בחשבון את אופי הפגיעה ונסיבותיה, מעמד הפוגע והנפגע, חומרת הפגיעה, תפוצת הפרסום, ההשפלה שסבל התובע והכאב והסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד, כמו גם בהתנהגות הצדדים (ראו: ע"א 89/04 **בעניין נודלמן**; רע"א 4740/00 **בעניין אמר**). בית המשפט יקל עם הנתבע בפסיקת פיצויים מקום בו הוא פעל ממניעים טהורים, בתום לב, בהעדר טינה לתובע, וללא זדון וכוונת פגיעה. בית המשפט יחמיר עם הנתבע מקום בו הוא פעל בזדון ומתוך מניעים פסולים. בית המשפט גם יחמיר עם נתבע שהתנהגותו מעידה כי אינו מצטער על העוול שגרם לתובע, והוא יקל עם נתבע שהביע חרטה כנה. בהתאם להוראות סעיף 19 לחוק איסור לשון הרע, בית המשפט יקל עם המפרסם, מקום בו הוא אך חזר על מה שכבר נאמר ונקב במקור שעליו הסתמך; הוא היה משוכנע באמיתותה של לשון הרע; הוא לא נתכוון לנפגע; ומקום בו הוא התנצל בשל הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע או נקט צעדים להפסקת מכירתו או הפצתו של עותק הפרסום המכיל את לשון הרע, ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מסוייגים.

65. במקרה זה, אין מחלוקת כי תפוצתה פרסום גבוהה. מדובר באתר משמעותי הפונה לחברה החרדית. גם לא יכולה להיות מחלוקת כי מדובר מפרסום המייחס לנפגע מעשים לא מוסריים ואף פליליים, שהם במדרג חומרה גבוה יותר. כאמור, לטעמי, העובדה כי הפרסום נעשה כנגד התובע במסגרת פרסום, בו הוא היה נפגע עבירה, מציב את הפגיעה בחומרה גבוהה עוד יותר. למעשה, במקום לדווח על התובע כמי שהותקף בצורה קשה, הוצגה התקיפה על רקע השתייכותו של התובע (לשיטתם של הנתבעים) לקהילה אלימה.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

66. באשר לחומרת הפגיעה, התובעים טענו כי הם הושמצו מספר חודשים ושמן הטוב נפגע. הם ציינו כי לאחר פרסום הכתבות באתר, החלו להופיע כתובות גרפיטי ופשקווילים רבים כנגדם וכנגד ילדיהם, וכי הם הותקפו על ידי אנשים בצעקות שעה שהלכו ברחוב, והדבר ביזה ובייש אותם.

67. דא עקא, שהטענות האמורות אינן עולות בקנה אחד עם העובדה כי התובעים לא פעלו אל מול האתר להסרת הפרסומים. התובעים אמנם טענו כי שלחו מספר מכתבים ובקשות לאתר על מנת שיסיר את הכתבות והתגובות הפוגעניות והמשמיצות, ואולם התברר כי המכתב היחיד שעלה בידם להציג נשלח במחצית חודש אוגוסט 2013, כשנה ועשרה חודשים לאחר האירוע, והנתבעים אף טענו, כי גם מכתב זה לא הגיע אליהם. ברם בין כך ובין כך, השאלה היכן היו התובעים במהלך 20 חודשים אלו, כשהם מושמצים על גבי האתר, מבוזים ומושמצים ברחובות עיר, לא קיבלה מענה של ממש.

68. גם הטענות בדבר פניות בעל פה לא זכו לאישוש. נתבע 3 הכחיש כי התובעים פנו אליו, ובין התובעים לא הייתה הסכמה לגבי מועד הפגישה, האם הדבר ארע לאחר האירוע או בחלוף חצי שנה ממנו. בין כך ובין כך, לא הייתה מחלוקת כי מדובר היה בפגישה אקראית בשכונה, אך התובעים מצדם לא נקטו פעולה יזומה להסרת הפרסומים המשמיצים, על אף החומרה שהם ייחסו לפרסומים אלו ותוצאותיהם. השיחה היחידה, שדבר קיומה לא הייתה שנויה במחלוקת, הייתה שיחת התובעת עם מר לביא מיד לאחר האירוע. תוכנה היה שנוי במחלוקת – האם נדרש בה להסיר את הפרסומים הפוגעניים, אך אין מחלוקת כי משפורסמו דברי התובעת, מבלי שהוסרו הפרסומים הפוגעניים, ואף בתוך הכתבה שהביאה את דברי התובעת צויין התובע כ"סקריק", לא פנו התובעים שוב אל הנתבעים בפעולה יזומה (לבד כאמור, מאותה פגישה אקראית בשכונה שגם היא ומודעה שנויים במחלוקת) בדרישה חד משמעית להסרת הפרסומים.

69. אכן, בעוולת לשון הרע אין חובה להוכיח תמיד את שיעור הנזק וניתן לפסוק פיצויים לניזוק בשל העוולה שבוצעה כלפיו גם מבלי שנגרם לו נזק. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע קובע כי פרסום לשון הרע הוא דבר שפרסומו עלול להביא לפגיעה באדם ואין חובה להוכיח פגיעה בפועל או נזק. ברם, בבוא בית המשפט לאמוד את הפיצוי, עליו לתת את הדעת על הקריטריונים האמורים, והתנהלות התובעים יש בה ללמד כי הפגיעה, גם זו שהייתה עלולה להיגרם, לא הייתה כה חמורה,



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

שכן הם לא טרחו לפעול להסירה לא מהאתר של הנתבעת ולא פרסומים דומים מאתרים ופרסומים אחרים.

70. התנהלותם של התובעים ולמעשה התעלמותם מהלשון הרע כנגדם בולטת במיוחד בהתייחס לסרטון שפורסם באתר ביום 29.11.11. כאמור, אין ספק כי האמור בו ביחס לתובעים הוא חמור והצגתם באופן הנצפה בסרטון הוא חמור יותר. דא עקא, שבנוגע לפרסום הסרטון, לא נעשתה כל פנייה מטעם התובעים לאתר או למי מהנתבעים. התובעים למעשה השלימו עם פרסומו, לא דרשו את הסרתו או כל תיקון אחר, והפנייה הראשונה שלהם לנתבעים לאחר פרסום הסרטון, הייתה גם לפי גרסתם רק בחלוף קרוב לשנתיים, בחודש אוגוסט 2013. מכאן, עולה בבירור כי התובעים לא ראו בפרסום זה פגיעה משמעותית. ההסבר לכך בוודאי ידוע להם. ניתן רק לציין כי ברי מצפייה בסרטון כי מדובר בסרטון שאינו פרי יצירתו של האתר. העובדה כי הלוגו של האתר מצוי עליו אינה מלמדת כי הוא מקור הסרטון, כפי שנטען על ידי מר לביא וגם עדות זו מהימנה עלי והיא עולה בבירור מכך שמתחת ללוגו של האתר ניתן להבחין בלוגו של ערוץ 10 וברור מתוך הסרטון שערוץ 10 הוא מקור הסרטון. יצוין כי גם כנגד ערוץ 10, כנגדו לא הוגשה כל תביעה ולא נעשתה פנייה כלשהי מטעם התובעים. גם אם הכתוביות באדם על גבי הסרטון הם תוספת מאוחרת, גרסת הנתבעים כי אין מדובר בתוספת של האתר מקובלת עלי, ויש רגליים לסברה כי מדובר בסרטון שהיה מופץ ברשת קודם לכן. בנסיבות אלו גם עומדת לנתבעים ההקלה הקבועה בסעיף 19(1) לחוק איסור לשון הרע.

71. גם העובדה כי התובעים נקטו בהליך אזרחי כנגד הנתבעים בלבד ולא חשו על פרסומים דומים על ידי אחרים, יש בה כדי ללמד כי הפרסום לא פגע כל כך בתובעים. מדובר במסקנה מתבקשת נוכח תשובת התובעת לשאלה מדוע הם לא פועלים כנגד מפרסמים אחרים: "מי אמר שלא אפנה, עד עכשיו לא פניתי, אגמור אתכם אתחיל איתם. אנחנו הולכים אחד אחד". גם תשובת התובע לשאלה זו כי באתר היו ההשמצות היו רבות יותר וחמורות יותר, אין בה כדי להסביר מדוע לא נעשתה פנייה לאתרים אלו, פנייה, גם ללא הגשת תביעה. בשולי עניין זה יצוין, כי צודק ב"כ הנתבעים בסיכומיו כי הטענה לפיה פרסום הדבר באתרים אחרים הוא תוצאה של הפרסום באתר הינה הרחבת חזית והיא אף לא הוכחה.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

72. צודק גם ב"כ הנתבעים בסיכומיו, כי על אף טענת התובעת כי הרבה אנשים יכולים להעיד על הפגיעה של הפרסומים בה ובבעלה (עמ' 22 לפרוטוקול, שורה 15), איש לא התייצב למתן עדות לתמוך בטענתם זו.

73. די ברור, אפוא, כי בניגוד לטענות של התובעים, התנהגותם מלמדת כי הפגיעה לא הייתה חמורה ברמה שהם ביקשו להציגה בבית המשפט.

74. לצד זאת, יש לזקוף לזכותם של הנתבעים את העובדה כי הם פרסמו התנצלות על הפרסומים תחת הכותרת "פרסום תיקון והכחשה" כבר ביום 11.06.14. אמנם לאחר הגשת כתב התביעה אך עוד בטרם התקיים קדם המשפט הראשון. עוד קודם לכן הם באו בדברים עם ב"כ התובעים על תוכן הפרסום ומשלא הגיעו לידי הסכמה פרסמו את ההתנצלות על דעתם, ובלי להתנות את הפרסום בהסרת התביעה. טענתם כי כיום הודעת "פרסום תיקון והכחשה" "קופצת" לכל מי שעורך חיפוש על שמו של התובע ב"גוגל", לפי בקשת הנתבעת המשלמת עבור זה, לא הוכחה והיא מהימנה עלי. בכך יש כדי להקל עם הנתבעים לפי הוראת סעיף 19(4) לחוק איסור לשון הרע.

75. השתכנעתי גם כי הפרסום עצמו לא נעשה מתוך כוונה לפגוע בתובעים, בזדון או מתוך מניעים פסולים. אכן, ב"כ התובעים טען לאידך גיסא כי יש להחמיר עם הנתבעים בשל כוונתם לפגוע ובהתאם להוראת סעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע. ברם, אין דעתי כדעתו. התובעים לא הניחו תשתית כלשהי לטענה זו מלבד טענה כללית כי קיימת חזקה שאדם מתכוון לתוצאות מעשיו, חזקה שאינה רלוונטית לסעיף האמור. כוונת הפגיעה בהתייחס לכפל הפיצוי הקבוע בסעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע, הוא בדומה ל"כוונה לפגוע" הנדרשת בסעיף 6 לחוק לצורך הרשעה בעבירת לשון הרע (ת"א (מחוזי-מרכז) 22138-10-11 יעקובוביץ נ' זיאס (פורסם בנבו, 7.06.15); ע"א (מחוזי-מרכז) 32031-10-12 דנון תקשורת תדמיתית בע"מ נ' הרב אמנון יצחק (פורסם בנבו, 9.05.13); ת"א (ת"א) 68804/04 שמעוני קנר נ' שכטר (פורסם בנבו, 31.12.06)), וכפי שלעניין עבירת לשון הרע יש להוכיח כוונת פגיעה ממשית – "מתוך כוונות רעות ומזימות ארסיות" או מתוך "זדון ורשעות" (ע"פ 677/83 בורוכוב נ' יפת, פ"ד לט' (3) 205 (1985)) ואין די בצפיות (רע"פ 2660/05 אונגרפלד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.08.08)), כך גם לגבי כוונה לפגוע לעניין כפל הפיצוי. במקרה זה, לא הוצגה כל סיבה לכך שהנתבעים יבחרו לפגוע בתובעים, שלא היה להם כל קשר קודם עמם, ואדרבה, יש צדק בטענת הנתבעים, כי מכלול הפרסומים בעניינם של התובעים



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

סביב אירוע התקיפה (כפי שצורפו לתצהירי התובעים ותצהירי הנתבעים) צידדו בתובעים, ובוודאי הציגו תמונה מאוזנת. פשיטא כי פרסום עובדה מתוך רשלנות אינה מוכרת כפרסום בכוונת פגיעה (ע"פ 506/89 נעים נ' רוזן, פ"ד מה(1) 133, 142 (1990)).

76. משבאנו לכאן יש לקבוע את גובה הפיצוי לו זכאים התובעים בגין הפרסומים. לטעמי, אין מקום לפסוק פיצוי בגין כל פרסום ופרסום בנפרד, שכן למצער, הפרסומים הראשונים, שפורסמו בתוך 24 שעות לאירוע, ובמסגרת הדיווח עליו, יש לפסוק בגינם פיצוי אחד. בפרט כאשר מדובר באתר חדשות אינטרנטי שהכתבות בו מקושרות (כעדות הנתבעים שלא נסתרה). מלבד פרסומים אלו קיים הפרסום מיום 9.11.11 ופרסום הסרטון מיום 29.11.11. באשר לסרטון יש לציין כי מחד קיימת בו חומרה נוכח הביטויים הקשים שבו ("המוח של הסיקריקים", "אשר שליחיו החריבו את ביתם וחייהם של משפחת אירנשטין", "שליחיו הסיקריקים אינם חדלים לרגע מפעולות הטרור...", "בא הסיקריק הרשע הזה להצית ולשרוף את בית משפחת אירנשטין על יושביו...") ונוכח כינוייה של התובעת כ"סיקריקית", ומאידך מדובר בפרסום של סרטונים שהיו ברשת האינטרנט קודם לכן, וכאמור, התובעים לא נקטו בצעד כלשהו אל מול האתר בגין פרסום זה אלא רק בחלוף כשנתיים. לצד זאת גם אני סבור כי יש לפסוק פיצוי לכל אחד מבני הזוג (התובע והתובעת) בנפרד, שכן התובעים עצמם ראו בפרסום על התובע כפגיעה גם בתובעת, שאם לא כן מלבד הפרסום בסרטון, לא נאמר עליה כי היא שייכת לקהילת הסיקריקים.

בשים לב לכל האמור, ולמכלול השיקולים הנוגעים לגובה הפיצוי, אני סבור כי יש להעמידו על סך של 22,000 ₪ לשני התובעים ביחד. בסיכומים לא נטען דבר על ידי ב"כ הנתבעים באשר לעילות כנגד נתבעים 2 ו-3, ועל כן אני מחייב אפוא, את הנתבעים, ביחד ולחוד, לשלם לתובעים סך של 22,000 ₪.

בשים לב לסכום שנפסק אל מול הסכום הנתבע (500,000 ₪), אני עושה צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ד אב תשע"ח, 05 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.



בית משפט השלום בירושלים

ת"א 9972-02-14 הירשמן נ' כיכר השבת בע"מ

אילן סלוג, שופט

- 1
- 2
- 3

